

Рекомендовано д. фарм. н., професором О. М. Євтушенко

УДК 615.218.2, 615.035.1

DOI: 10.24959/sphhcj.17.69

І. А. Костюк

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

ОГЛЯД РИНКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ У ДІТЕЙ

Мета: огляд асортименту лікарських засобів, що застосовуються для лікування бронхіальної астми у дітей, представлених на фармацевтичному ринку України.

Матеріали та методи. Для досягнення поставленої мети нами був проведений аналіз лікарських засобів, що застосовуються для лікування бронхіальної астми у дітей, із використанням інформаційної бази зареєстрованих лікарських засобів, що представлена на офіційному сайті ДУ «Державний експертний центр» МОЗ України, інструкцій до медичного застосування лікарських засобів, Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги – бронхіальна астма у дітей. Дослідження виконано з використанням статистичного, логічного і графічного методів.

Результати дослідження. Згідно з Уніфікованим клінічним протоколом первинної, вторинної (спеціалізованої) бронхіальної астми у дітей та Державним реєстром лікарських засобів України було сформовано досліджувану вибірку лікарських засобів. Проаналізовано цю групу лікарських засобів за асортиментом лікарських форм. Досліджено країни-виробники та фармацевтичні компанії, представлені на вітчизняному ринку лікарських засобів для лікування бронхіальної астми у дітей. Здійснено структурування цих препаратів за АТС-класифікацією.

Висновки. Проведено дослідження асортименту лікарських засобів для лікування бронхіальної астми у дітей та виявлено найбільш розповсюджені лікарські форми. Встановлено частку вітчизняних виробників та країн-імпортерів досліджуваного сегмента ринку. Виходячи з результатів дослідження була встановлена необхідність розширення номенклатури вітчизняних лікарських засобів, що застосовуються для лікування бронхіальної астми у дітей.

Ключові слова: аналіз фармацевтичного ринку; бронхіальна астма; виробники; лікарські форми; міжнародні непатентовані назви; асортимент лікарських засобів.

І. А. КОСТЮК

THE MARKET REVIEW OF DRUGS FOR TREATING ASTHMA IN CHILDREN

Aim. To make a review of the assortment of drugs presented at the pharmaceutical market of Ukraine to treat asthma in children.

Materials and Methods. To achieve the goal the list of drugs for treating asthma in children was analyzed using the information database of the registered medicines presented at the official website of the State Enterprise "State Expert Center of the Ministry of Health of Ukraine", patient information leaflets, provisions of the Unified clinical protocol of the primary, secondary (specialized) care – Bronchial asthma in children. The study was conducted using statistical, logical and graphical methods.

Results. According to the Unified clinical protocol of the primary, secondary (specialized) care – Bronchial asthma in children and the Ukrainian State Register of Drugs the sample of the drugs under research was formed. This group of drugs was analyzed according to the assortment of dosage forms. Manufacturing countries and pharmaceutical companies presented at the domestic pharmaceutical market of drugs for treating asthma in children were studied. These drugs were structured according to the ATC-classification.

Conclusions. The assortment of drugs for the treatment of asthma in children has been studied; the most common dosage forms have been found. The share of domestic producers and importers of the market segment studied has been determined. Based on the results of the study it has been found that there is the necessity to increase the range of national drugs used for treating asthma in children.

Key words: analysis of the pharmaceutical market; asthma; manufacturers; dosage forms; INN; assortment of drugs.

И. А. КОСТЮК

ОБЗОР РЫНКА ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ, КОТОРЫЕ ИСПОЛЬЗУЮТСЯ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ БРОНХИАЛЬНОЙ АСТМЫ У ДЕТЕЙ

Цель: обзор ассортимента лекарственных средств, применяемых для лечения бронхиальной астмы у детей, представленных на фармацевтическом рынке Украины.

Материалы и методы. Для достижения поставленной цели нами был проведен анализ лекарственных средств, применяемых для лечения бронхиальной астмы у детей, с использованием информационно-аналитической базы зарегистрированных лекарственных средств, представленной на официальном

сайте ГУ «Государственный экспертный центр» МЗ Украины, инструкций к медицинскому применению лекарственных средств, Положения клинического протокола первичной, вторичной (специализированной) медицинской помощи – бронхиальная астма у детей. Исследование выполнено с использованием статистического, логического и графического методов.

Результаты исследования. Согласно унифицированному клиническому протоколу первичной, вторичной (специализированной) бронхиальной астмы у детей и Государственному реестру лекарственных средств Украины была сформирована исследуемая выборка лекарственных средств. Проанализирована данная группа лекарственных средств по ассортименту лекарственных форм. Исследованы страны-производители и фармацевтические компании, которые представлены на отечественном рынке лекарственных средств для лечения бронхиальной астмы у детей. Осуществлено структурирование этих препаратов по АТС-классификации.

Выводы. Проведено исследование ассортимента лекарственных средств для лечения бронхиальной астмы у детей и выявлены наиболее распространенные лекарственные формы. Установлена доля отечественных производителей и стран-импортеров исследуемого сегмента рынка. Исходя из результатов исследования была установлена необходимость расширения номенклатуры отечественных лекарственных средств, применяемых для лечения бронхиальной астмы у детей.

Ключевые слова: анализ фармацевтического рынка; бронхиальная астма; производители; лекарственные формы; международные непатентованные названия; ассортимент лекарственных средств.

Постанова проблеми. Одним із пріоритетних завдань кожної держави, на яке вона має спрямовувати свої ресурси, є охорона здоров'я кожного громадянина, особливо дітей, враховуючи незадовільний стан їх здоров'я і тенденцію до зростання захворюваності, розповсюдженості та інвалідності. У зв'язку з такою загрозливою ситуацією збереження та поліпшення здоров'я кожної дитини набуває загальнодержавного значення [1-3].

Провідні спеціалісти всесвітніх організацій постійно ставлять питання про необхідність знаходження шляхів поліпшення дитячого здоров'я. Так, наприклад, ВООЗ вважає важливим стратегічним завданням для кожної держави запровадити систему охорони здоров'я дітей, а саме забезпечення безперервного доступу до служб охорони здоров'я та компетентного обслуговування. Такі пріоритетні напрямки діяльності закріплені в програмному документі ВООЗ «Здоров'я-21 – здоров'я для всіх у 21 столітті». Актуальність охорони дитячого здоров'я зазначена і в Конвенції ООН про права дитини, де у статті 24 наголошується про право дітей на користування найбільш досконалими послугами і засобами лікування хвороб та відновлення здоров'я [2].

Однією з найбільш розповсюджених медичних проблем у дітей є алергічні захворювання. Дані Європейської асоціації спеціалістів з алергології свідчать, що кількість осіб, які страждають на алергічні захворювання, збільшується вдвічі кожні 10 років. Наразі приблизно 10 % дітей і 20-30 % дорослого населення світу мають цей вид

нозології. За даними Всесвітньої організації алергії, серед усіх хворих на алергічні захворювання 300 млн осіб страждають на бронхіальну астму (БА), внаслідок чого це захворювання посідає чільне місце серед проблем світової охорони здоров'я, оскільки вимагає значних витрат на фармакотерапію, невідкладну та стаціонарну допомогу, реабілітацію, а також суттєво знижує якість життя як пацієнтів, так і членів їх родин [1, 4, 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У низці проаналізованих публікацій за останні роки розглядалися питання аналізу ринку ЛЗ для лікування алергічних захворювань, однак дослідження асортиментної структури ЛЗ, що застосовуються для лікування БА у дітей, раніше не проводилося [3, 6, 7].

Формування цілей статті. Метою дослідження став огляд асортименту ЛЗ, що застосовуються для лікування БА у дітей, представлених на фармацевтичному ринку України.

Матеріали та методи. Для досягнення поставленої мети нами був проведений аналіз ЛЗ, що застосовуються для лікування БА у дітей, із використанням інформаційної бази зареєстрованих ЛЗ, що представлена на офіційному сайті ДУ «Державний експертний центр» МОЗ України, інструкцій до медичного застосування ЛЗ, Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) бронхіальної астми у дітей. Дослідження виконано з використанням статистичного, логічного і графічного методів.

Викладення основного матеріалу дослідження. Згідно з Уніфікованим клінічним

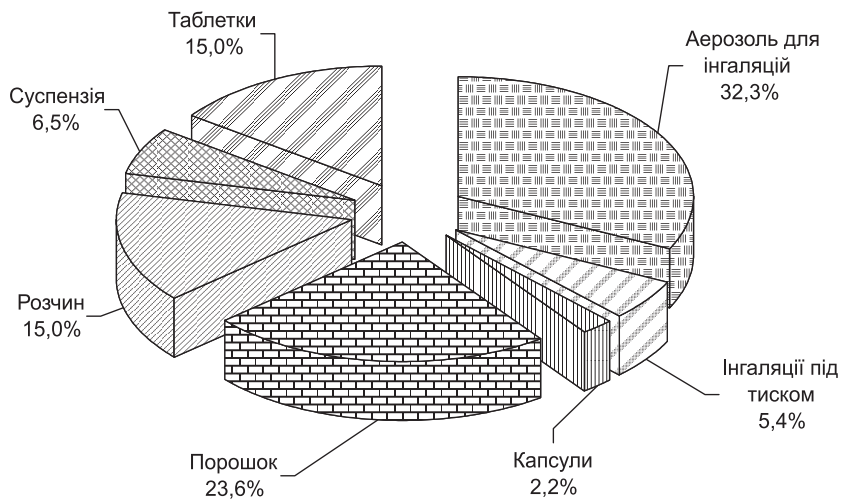

Рис. 1. Розподіл ЛЗ для лікування БА у дітей за лікарськими формами

протоколом первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Бронхіальна астма у дітей» та Державним реєстром лікарських засобів України до вибірки увійшло 93 ЛЗ. Аналіз структури асортименту досліджуваної групи показав, що ЛЗ випускаються у 7 лікарських формах (ЛФ), основна їх частка, майже 60 %, представлена у вигляді аерозолів для інгаляцій (32,3 %) та порошків (23,6 %). Інші ЛФ (розчини, таблетки, суспензії, інгаляції під тиском та капсули) складають у сукупності близько 44 % асортименту цієї групи ЛЗ (рис. 1).

За даними Державного реєстру лікарських засобів 93 ЛЗ містять у своєму складі 13 активних фармацевтичних інгредієнтів (АФІ). Згідно з результатами проведеного дослідження найбільш представленими АФІ у цій групі ЛЗ є дексаметазон, частка якого становить 17,2 % (16 ЛЗ), і сальметерол – близько 13 % (12 ЛЗ). Такі діючі речовини, як бекламетазон, флутиказон і метилпреднізолон, займають приблизно по 11 % у досліджуваній групі ЛЗ (рис. 2).

Згідно з уніфікованою анатомо-терапевтичною та хімічною класифікаційною

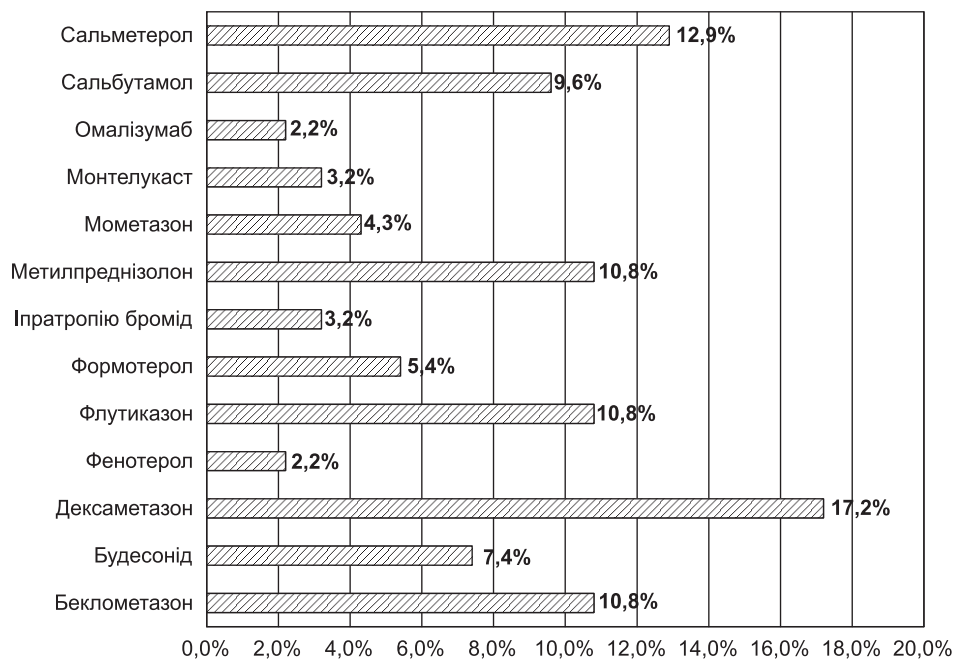

Рис. 2. Розподіл діючих речовин, що містяться в ЛЗ для лікування БА у дітей

Таблиця

**РОЗПОДІЛ РИНКУ ЛЗ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ БА У ДІТЕЙ,
ЗА АТС-КЛАСИФІКАЦІЄЮ**

АТС-код		Кількість ЛЗ	Частка ЛЗ, %
H02AB	Прості препарати кортикостероїдів для системного застосування	26	28,0
R03AC	Селективні агоністи бета-2-адренорецепторів	17	18,3
R03AK	Адренергічні засоби в комбінації з кортикостероїдами або іншими препаратами, за винятком антихолінергічних засобів	11	11,8
R03AL	Адренергічні засоби у комбінації з антихолінергічними засобами	3	3,2
R03BA	Глюкокортикоїди	31	33,3
R03DC	Антагоністи лейкотрієнових рецепторів	3	3,2
R03DX	Інші засоби для системного застосування при обструктивних захворюваннях дихальних шляхів	2	2,2
Разом		93	100

системою АТС (Anatomical Therapeutic Chemical) проаналізована група ЛЗ представлена в семи категоріях. Основна група «Глюкокортикоїди», до якої увійшло 33,3 % ЛЗ від загальної кількості вибірки (табл.).

Наступним етапом стало дослідження ЛЗ, що застосовуються для лікування БА у дітей, за країнами-виробниками. Проведений аналіз свідчить, що основна частка цієї групи препаратів, близько 70 %, виробляється у 6 країнах: Україні (22,6 %), Франції (16,1 %), Індії (11,7 %), Ірландії, Німеччині та Польщі по 6,4 % ЛЗ. Інші 30 % ЛЗ, що увійшли до досліджуваної вибірки, випускаються в 11 країнах, таких, як Бельгія, Велика Британія, Фінляндія та інших (рис. 3).

Згідно з результатами дослідження номенклатуру українських ЛЗ для лікування БА у дітей забезпечують 7 компаній-виробників. Серед них провідні позиції займають такі вітчизняні компанії, як ДЗ ГНЦЛС (29,4 %) і ЗАТ «Дарниця» (17,5 %). Компанії ПАТ «Фармак», ТОВ «Мікрофарм», ТОВ «Фарма Старт» і ТОВ «Юрія-фарм» займають приблизно по 12 % досліджуваного сегмента ринку. Підприємство «Лекхім-Харків» пропонує лише один ЛЗ, який застосовуються для лікування БА у дітей (рис. 4).

Проведені дослідження дозволяють зробити висновок, що асортимент аналізованої вибірки ЛЗ є доволі значним, проте розширення номенклатури вітчизняних ЛЗ, що

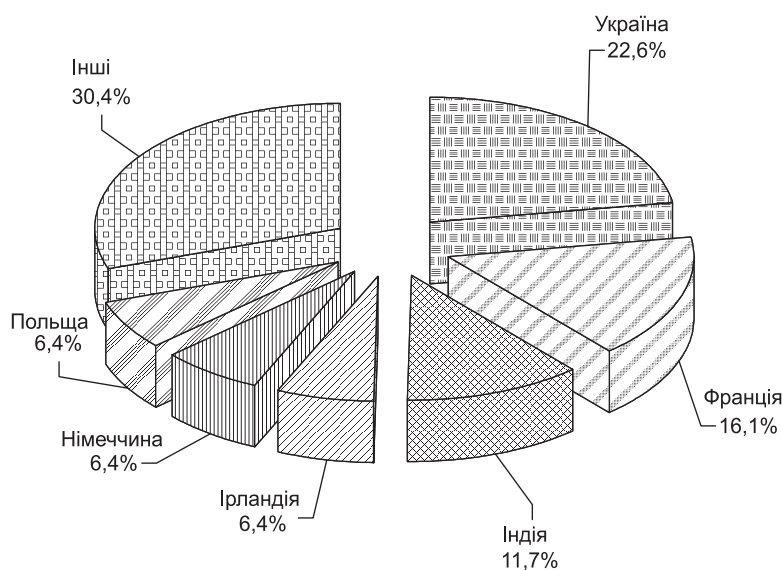

Рис. 3. Розподіл ЛЗ, що застосовуються для лікування БА у дітей, за країнами-виробниками

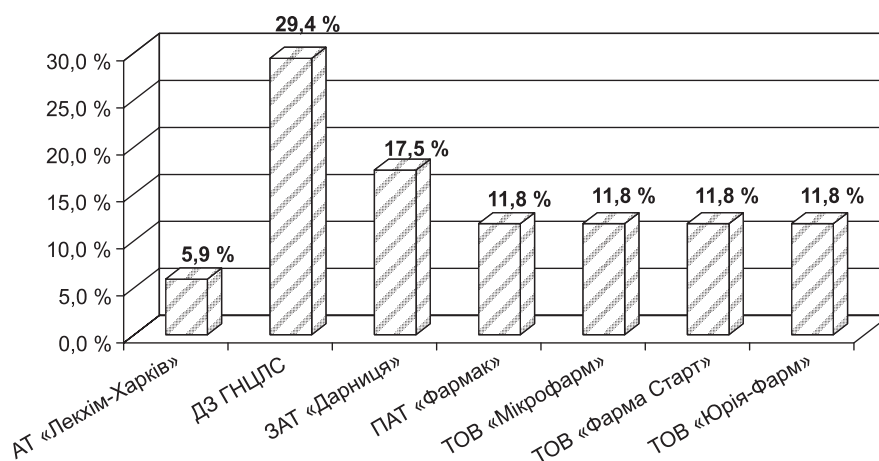

Рис. 4. Розподіл вітчизняних компаній-виробників ЛЗ, що застосовуються для лікування БА у дітей

застосовуються для лікування БА у дітей, залишається актуальним. Дані проведеного аналізу можуть бути використані у подальших фармакоекономічних дослідженнях фармакотерапії БА у дітей.

Висновки

1. Проведено дослідження асортименту ЛЗ для лікування БА у дітей і встановлено, що найбільш розповсюдженими ЛФ препаратів є аерозоль (близько 32 %) і порошок для інгаляцій (23,6 %).

2. Згідно із системою АТС проаналізована група ЛЗ представлена в семи категоріях.

Основна група – це «Глюкокортикоїди», до якої ввійшло 33,3 % ЛЗ. Трохи меншу частку займають «Прості препарати кортикостероїдів для системного застосування» і «Селективні агоністи бета-2-адренорецепторів» – 28,0 і 18,3 % відповідно.

3. Встановлено, що 22,6 % досліджуваного сегмента ринку займають вітчизняні виробники, а саме ДЗ ГНЦЛС і ЗАТ «Дарниця». Серед країн-імпортерів, що забезпечують 77,4 % асортименту ЛЗ для лікування БА у дітей, лідерами є Франція (16,1 %) та Індія (11,7 %).

Конфлікт інтересів: відсутній.

Перелік використаних джерел інформації

1. Глущенко, А. В. Аналітичний огляд сучасних антигістамінних препаратів / А. В. Глущенко // Український медичний альманах. – 2013. – № 3. – С. 187–190.
2. Здоровье – 21. Основы политики достижения здоровья для всех в Европейском регионе ВОЗ. – Копенгаген: ВОЗ // Европейская серия достижения здоровья для всех. – 1999. – № 8. – 310 с.
3. Шумна, Т. Є. Формування алергічної патології у дітей Запорізького регіону / Т. Є. Шумна // Запорізький медичний журнал. – 2012. – № 6. – С. 55–58.
4. Глущенко, О. М. Дослідження використання гомеопатичних лікарських засобів для лікування алергійних захворювань / О. М. Глущенко // Фармацевтичний журнал. – 2014. – № 4. – С. 24–30.
5. Гудзенко, О. П. Аналіз цінової кон'юнктури вітчизняного ринку протиалергічних препаратів / О. П. Гудзенко, К. І. Козицька // Український медичний альманах. – 2009. – № 5. – С. 63–66.
6. Богомолів, А. Е. Соціально-економічний тягар алергічних захворювань дихальних шляхів / А. Е. Богомолів // Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. – 2015. – № 2. – С. 77–78.
7. Jarvis, D. The epidemiology of allergic disease / D. Jarvis, P. Burney // MedWeb. – 2002. – № 2. – P. 52–63.
8. Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mozdocs.kiev.ua/>.
9. Державний реєстр лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.drlz.com.ua/>.

References

1. Hlushchenko, A. (2013). *Ukrainskyi medychnyi almanakh*, 3, 187–190.
2. Zdorovie – 21. Osnovy politiki dostizheniia zdorovia dlia vsekh v Evropeyskom regione VOZ. (1999). *Evropeiskaia seriia dostizheniia zdorovia dlia vsekh*, 8, 310.
3. Shumna, T. (2012). *Zaporizkyi medichnyi zhurnal*, 6, 55–58.

4. Hlushchenko, O. (2014). *Farmatsevtychnyi zhurnal*, 4, 24–30.
5. Hudzenko, A. (2009). *Ukrainskyi medychnyi almanakh*, 5, 63–66.
6. Bohomolov, A. (2015). *Klinichna imunolohiia. Alerholohiia. Infektolohiia*, 2, 77–78.
7. Jarvis, D. (2002). The epidemiology of allergic disease. *MedWeb*, 2, 52–63.
8. Normatyvno-dyrektyvni dokumenty MOZ Ukrainy Retrieved from: <http://mozdocs.kiev.ua/>.
9. Derzhavnyi reiestr likarskykh zasobiv Retrieved from: <http://www.drlz.com.ua/>.

Відомості про автора:

Костюк І. А., асистент кафедри організації та економіки фармації, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (<http://orcid.org/0000-0003-0372-0356>). E-mail: iryna.kostiuk@nmu.ua

Information about authors:

Kostiuk I. A., teaching assistant of the Organization and Economics of Pharmacy Department, Bogomolets National Medical University (<http://orcid.org/0000-0003-0372-0356>). E-mail: iryna.kostiuk@nmu.ua

Сведения об авторе:

Костюк И. А., асистент кафедры организации и экономики фармации, Национальный медицинский университет имени А. А. Богомольца (<http://orcid.org/0000-0003-0372-0356>). E-mail: iryna.kostiuk@nmu.ua

Надійшла до редакції 12.01.2017 р.